

Dienst Justitiële Inrichtingen
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Centrum voor Transculturele Psychiatrie Veldzicht

Productportfolio

versie juli 2025

Dienst Justitiële Inrichtingen
Ministerie van Justitie en Veiligheid

ONGERUBRICEERD

Productportfolio cultuursensitieve zorg en risicomanagement

Versie juli 2025

Datum	3 juli 2025
Status	Definitief

Inhoud

Inleiding 5

1 Productportfolio 7

1.1 Product 1: Warme overdracht 7

1.2 Product 2: Meeloopdag bij een klinische afdeling van CTP Veldzicht 9

1.3 Product 3: Consultatie 11

1.4 Product 4: Workshop 12

1.5 Product 5: Training 13

2 Contactgegevens 15

Inleiding

Voor u ligt het productportfolio van Centrum voor Transculturele Psychiatrie Veldzicht (hierna: CTP Veldzicht). CTP Veldzicht biedt een beschermde omgeving voor het behandelen van mensen met (acute) complexe psychiatrische problemen. Veel patiënten hebben een vlucht- en migratieachtergrond. Onze ervaring met cultuur-sensitieve zorg en terugkeer naar land van herkomst delen wij graag met u. Onze expertise ligt in het vormgeven van klinische en ambulante zorg binnen een kader van risicomanagement (strafrechtelijk, bestuursrechtelijk of civielrechtelijk). Bij al onze patiënten vormt veiligheid of ernstig nadeel (in relatie tot een psychiatrische stoornis) namelijk de reden voor opname en de focus van de behandeling.

De specialistische expertise die wij hebben opgedaan binnen behandeling en onderzoek bij onze patiëntenpopulatie delen wij graag breder in Nederland. Hiervoor zetten wij ervaren collega's van verschillende professionele disciplines in. De producten die wij presenteren in dit portfolio kunnen worden aangevraagd door forensische of reguliere GGZ-organisaties. Maatwerk is tevens mogelijk.

Hopelijk tot ziens bij u in de organisatie!

Directie CTP Veldzicht
Hanny van Geffen en Maaike Philippi

1 Productportfolio

1.1 Product 1: Warme overdracht

Omschrijving van de activiteit

De warme overdracht heeft als voornaamste doel om zorgprofessionals handelingsbekwaam te maken door middel van kennis en handvatten mee te geven in het werken met patiënten met een migratie-achtergrond die al dan niet in een crisis verkeren. Bijkomend doel is dat de patiënt wordt begeleid in deze overgang. Bij de zorg voor deze patiëntendoelgroep is vaak sprake van stigmatisering en gebrek aan kennis over de wijze van bejegening. Het vraagt van de zorgprofessionals om veelal buiten de eigen kennis, ervaring, opvattingen en overtuigingen te werken.

Doelgroep

Dit product is relevant voor zorgprofessionals uit de GGZ die concrete handvatten willen hebben voor het werken en omgaan in de behandeling van (ernstig ontregelde) patiënten met een migratie-achtergrond en die patiënten van Veldzicht opnemen. Meer specifiek is dit voor:

- Mbo- en hbo opgeleide sociotherapeuten of groepsleiders
- Mbo- en hbo opgeleide verpleegkundigen

Doelstelling

De precieze doelstelling wordt in afstemming op de behoefte van de opdrachtgever bepaald. Voorbeelden van mogelijke doelstellingen die aan het einde van de warme overdracht behaald dienen te worden zijn:

- Deelnemers hebben handvatten hoe te werken met signaleringsplannen en BVC bij patiënten met een migratie-achtergrond (in crisis); vooral op suicidaliteit, verslaving, psychotische kwetsbaarheid, waarbij er geen tot weinig voorinformatie beschikbaar is en geen netwerk;
- Deelnemers ontvangen handvatten hoe om te gaan met medicatie i.r.t. patiënten met een migratie-achtergrond. Waaronder:
 - Patiënten met een migratie-achtergrond hebben veelal een andere houding t.a.v. medicatie;
 - Bewustwording van de culturele verschillen die van invloed kunnen zijn van de therapietrouw en/of perceptie bij patiënten met een migratie-achtergrond;
 - Psycho-educatie bij patiënten met een migratie-achtergrond.
- Naast theoretische kennis ook meer op niveau van vaardigheden en bejegening deskundigheidsbevordering aanbieden:
 - Patiënt benaderen als 'expert' over zijn 'individuele beleving van cultuur'.
 - Opstellen vanuit 'niet-weten'; nieuwsgierig; presentiebenadering.
 - Bewustwording van eigen culturele achtergrond (etnocentrisme).
 - Spanningsveld behandeling versus verblijfsprocedure (hoe hiermee om te gaan).
 - Spanningsveld 'afdelingsregels' vs. cultuur (rekening houden met culturele verschillen vs. kaders stellen).
 - Interculturele communicatie.
 - Hoe te werken met een tolk.
- Deelnemers zijn zich bewust van de impact van het toepassen van Dwang & Drang bij patiënten met een migratie-achtergrond t.o.v. Westerse patiënten.

Doorlooptijd

Hierin zijn diverse mogelijkheden welke passen bij de behoefte van de opdrachtgever. Hierbij kan onder andere gedacht worden aan:

- 1 hele dienst à 8 uur
- 2 hele diensten à 8 uur
- Combinatie inzet tussen Warme overdracht en Meeloopdag.

1.2 Product 2: Meeloopdag bij een klinische afdeling van CTP Veldzicht

Omschrijving van de activiteit

De meeloopdag heeft als voornaamste doel om zorgprofessionals handelingsbekwaam te maken door middel van kennis en handvatten mee te geven in het werken met patiënten met een migratie-achtergrond die al dan niet in een crisis verkeren. Bij deze patiëntendoelgroep is vaak sprake van stigmatisering en gebrek aan kennis over de wijze van bejegening. Het vraagt van de zorgprofessionals om veelal buiten de eigen kennis, ervaring, opvattingen en overtuigingen te werken. Afhankelijk van de behoefte kan dit product op individueel of in duo's worden aangeboden.

Doelgroep

Dit product is relevant voor zorgprofessionals uit de GGZ die concrete handvatten willen hebben voor het werken en omgaan in de behandeling van (ernstig ontregelde) patiënten met een migratie-achtergrond. Meer specifiek is dit voor:

- Mbo- en hbo opgeleide sociotherapeuten of groepsleiders
- Mbo- en hbo opgeleide verpleegkundigen
- Leidinggevenden

Doelstelling

De precieze doelstelling wordt in afstemming op de behoefte van de opdrachtgever bepaald. Voorbeelden van mogelijk doelstellingen die aan het einde van de meeloopdag behaald dienen te worden zijn:

- Deelnemers hebben handvatten hoe te werken met signaleringsplannen en BVC bij patiënten met een migratie-achtergrond (in crisis); vooral op suicidaliteit, verslaving, psychotische kwetsbaarheid, waarbij er geen tot weinig voorinformatie beschikbaar is en geen netwerk;
- Deelnemers hebben kennis over hoe om te gaan met medicatie i.r.t. patiënten met een migratie-achtergrond. Waaronder:
 - Patiënten met een migratie-achtergrond hebben veelal een andere houding t.a.v. medicatie;
 - Bewustwording van de culturele verschillen die van invloed kunnen zijn op de therapietrouwheid en/of perceptie bij patiënten met een migratie-achtergrond;
 - Psycho-educatie bij patiënten met een migratie-achtergrond;
 - Deelnemers hebben kennis van de meest voorkomende problematieken en bijbehorende voorkeursbehandelingen bij patiënten met een niet-Westerse achtergrond;
 - Deelnemers hebben kennis van de zes domeinen van het COA, zodat dit geïntegreerd kan worden in de eigen intake-procedure;
 - Deelnemers hebben kennis van- en handvatten hoe te werken met ketenpartners binnen vreemdelingendomein en de verschillende rollen en taken. Waaronder:
 - DT&V
 - COA
 - VWN
 - IOM

- Naast theoretische kennis kan ook op het niveau van vaardigheden en bejegening deskundigheidsbevordering worden aangeboden:
 - Patiënt benaderen als 'expert' over zijn 'individuele beleving van cultuur'.
 - Opstellen vanuit 'niet-weten'; nieuwsgierig; presentiebenadering.
 - Bewustwording van eigen culturele achtergrond (ethnocentrisme).
 - Spanningsveld behandeling versus verblijfsprocedure (hoe hiermee om te gaan).
 - Spanningsveld 'afdelingsregels' vs. cultuur (rekening houden met vs. kaders stellen).
 - Interculturele communicatie.
 - Hoe te werken met een tolk.
 - Deelnemers zijn zich bewust van de impact van het toepassen van Dwang & Drang bij patiënten met een migratie-achtergrond t.o.v. Westerse patiënten.

Doorlooptijd

Hierin zijn diverse mogelijkheden welke passend moeten zijn om aan de behoefte van de opdrachtgever te voldoen. Hierbij kan onder andere gedacht worden aan:

- 1 hele dienst à 8 uur
- 2 hele diensten à 8 uur
- Hele midweek met zowel vroege als late diensten
- Combinatie inzet tussen "Warme overdracht" & "Meeloopdag"

1.3 Product 3: Consultatie

Omschrijving van de activiteit

Consultatie biedt de mogelijkheid hulpverleners en anderen uit de GGZ verder te helpen in casuïstiek waarbij ze vastlopen om diverse redenen. Middels consultatie kunnen handvatten geboden worden, waardoor de opdrachtgever verder vorm kan geven aan de te leveren zorg.

Doelgroep

Dit product is relevant voor hulpverleners en anderen uit de GGZ die concrete handvatten of tips willen hebben in de behandeling van hun eigen patiënt op gebied van transculturele expertise of GGZ intensieve zorg. Dit kan variëren van een huisarts, een behandelaar of een transfercoördinator.

Doelstelling

De precieze doelstelling wordt in afstemming op de behoefte van de opdrachtgever bepaald. Voorbeelden van vragen kunnen zijn:

- Opdrachtgever heeft een vraag over medicatiebeleid bij een asielzoeker.
- Opdrachtgever heeft een vraag over taalbarrière en traumabehandeling.
- Opdrachtgever heeft een vraag over repatriëring van een patiënt naar land van herkomst.
- Opdrachtgever heeft een vraag over een patiënt met een niet Nederlandse afkomst en is op zoek naar een arabischsprekende psychiater voor een second opinion, patiënt is bezorgd dat hij verkeerd is gediagnosticeerd vanwege de taalbarrière.
- Opdrachtgever heeft een opschalingsvraagstuk.
- Opdrachtgever wil meer weten over psychofarmaca en verzoekt een klinische les aan een groep psychiaters.

Doorlooptijd

Consultatie: 5 minuten - 1 uur.

1.4 Product 4: Workshop

Omschrijving van de activiteit

Een workshop over diagnostiek, risico-taxatie en behandeling bij patiënten met een (eerste- of tweede generatie) migratie-achtergrond. Bij deze patiëntenpopulatie is vaak een gebrek aan voorinformatie wat risico-inschatting en diagnostiek kan bemoeilijken. Daarnaast zijn veel diagnostische instrumenten en behandelinterventies niet gevalideerd voor deze doelgroep. Afhankelijk van de behoefte wordt dit product aangeboden in de vorm van een klinische les (gericht op kennisoverdracht) of een meer interactieve workshop.

Doelgroep

Dit product is relevant voor behandelaren uit de GGZ die concrete handvatten willen hebben voor het inrichten van de diagnostiek en behandeling van (ernstig ontregelde) patiënten met een migratie-achtergrond. Meer specifiek is dit voor:

- Mbo- en hbo opgeleide sociotherapeuten of groepsleiders
- Psychologen
- Psychiaters

Doelstelling

De precieze doelstelling wordt in afstemming op de behoefte van de opdrachtgever bepaald. Voorbeelden van eindtermen van een workshop zijn:

- Deelnemers hebben kennis van de zes domeinen van het COA, zodat dit geïntegreerd kan worden in de eigen intake-procedure.
- Deelnemers hebben handvatten hoe om te gaan met crisis-patiënten bij wie voorinformatie ontbreekt. Hierbij gaat het om handvatten voor het opstellen van een signaleringsplan bij deze doelgroep of het onderbouwen van een zorgmachtiging.
- Deelnemers hebben kennis van malingering bij patiënten in een vreemdelingrechtelijke procedure.
- Deelnemers hebben zicht op de belangrijkste testdiagnostiek voor patiënten met een niet-Westerse achtergrond.
- Deelnemers beschikken over basiskennis van intelligentie-onderzoek bij deze populatie, opdat laaggeletterdheid, meertaligheid en LVB kan worden onderscheiden.
- Deelnemers hebben basiskennis van farmacotherapie bij patiënten met een niet-Westerse achtergrond.
- Deelnemers hebben kennis van de meest voorkomende problematieken en bijbehorende voorkeursbehandelingen bij patiënten met een niet-Westerse achtergrond.

Doorlooptijd

60 – 120 minuten

1.5 Product 5: Training

Omschrijving van de activiteit

Deze training biedt een introductie op de onderwerpen transculturele psychiatrie en cultuursensitief werken: Transculturele psychiatrie gaat over het overbruggen van een verschil in culturele achtergrond tussen patiënt en hulpverlener. Hoewel ook Nederlandse patiënten andere gewoontes en opvattingen kunnen hebben dan hun hulpverlener, zijn de verschillen met patiënten met een migratieachtergrond vaak veel groter en liggen misverstanden of (be)handelingsverlegenheid op de loer. In deze training wordt ingegaan op de impact van migratie op psychische gezondheid. Ook wordt stilgestaan bij het begrip cultuur en de manieren waarop het invloed kan hebben op de ziektebeleving: verklaring, presentatie, expressie en hulpzoekgedrag van/bij klachten van patiënten met een andere culturele achtergrond kunnen afwijken van wat Westerse zorgverleners gewend zijn. Van daaruit wordt ook de koppeling gemaakt naar de relevantie van cultuur in diagnostiek. Tot slot is deze training erop gericht om een aantal handvatten te bieden bij het omgaan met de verschillen die je als hulpverlener kunt verwachten, o.a. vanuit aandacht voor interculturele communicatie en het Cultural Formulation Interview.

Doelgroep

Dit product is relevant voor hulpverleners en anderen uit de GGZ die concrete handvatten willen hebben voor het cultuursensitief werken met patiënten met een migratie-achtergrond.

Doelstelling

De precieze doelstelling wordt in afstemming op de behoefte van de opdrachtgever bepaald. Voorbeelden van eindtermen van een training zijn:

- Deelnemers hebben zich verdiept in het begrip cultuur en stilgestaan bij manieren waarop cultuur een rol kan spelen in de gezondheidszorg en specifiek de GGZ.
- Deelnemers hebben kennis van de uitgangspunten van cultuursensitief werken.
- Deelnemers kunnen overeenkomsten en verschillen in cultuur tussen henzelf en anderen (patiënten) beter plaatsen en hier adequater op reageren, mede vanuit bewustzijn van de eigen 'gekleurde bril'.
- Deelnemers hebben kennisgenomen van de ontwikkeling, het gedachtengoed en de structuur en inhoud van het Cultural Formulation Interview en hier (eventueel) in de praktijk mee geoefend.
- Deelnemers hebben stilgestaan bij interculturele communicatieverschillen en hebben tips gekregen om hier adequater mee om te gaan.

Doorlooptijd

3-6 uur.

2 Contactgegevens

Heeft u interesse in een van de producten uit dit portfolio? Neem dan contact op met onze collega's Dana Schuurman of Naomi Hoogenkamp. Zij helpen u verder op weg.

Op de volgende momenten zijn zij bereikbaar:

Woensdagochtend van 09:00 tot 10:00

Vrijdagochtend van 09:00 tot 10:00

Naomi Hoogenkamp, IDU-coördinator, 06 29 77 00 37

Dana Schuurman-Maatkamp, IDU-coördinator, 06 25 72 09 04

